

**Medailónky
vzpomínajících
pamětníků**

Gertruda Bartková

Narodila se roku 1927 ve Vidni. Po tzv. anšlusu Rakouska (jeho připojení k nacistickému Německu v předjaří 1938) se její rodina přestěhovala do Olomouce. Nejdříve byla deportována do Terezína, kde pomáhala jako zdravotnice a pracovala s dětmi. Odtamtud pak do Osvětimi - Birkenau, kde pracovala na dětském bloku terezínského rodinného tábora, a dále do Hamburku a Bergen-Belsenu. Po válce, kterou přežila jako sirotek, se rozhodla studovat lékařství. Dětskou lékařkou pak byla až do odchodu do penze.

Lidmila Bublová

Narodila se roku 1927 v Havlíčkově Brodě, ale vyrůstala také v Pardubicích a Brně. Chtěla se věnovat studiu cizích jazyků, nicméně v době protektorátu jí bylo studium pro židovský původ nedostupné. V prosinci 1941 byla deportována do ghetta Terezín, ale i tam se snažila věnovat cizím jazykům. V Terezíně se také dožila osvobození, zatímco její bratr a tatínek byli deportováni na Východ, kde zahynuli. Po osvobození se usadila v Praze a v práci až do důchodu využívala své jazykové znalosti.

Jiří Bureš

Narodil se roku 1914 v Praze. Jeho původní jméno, které si po válce změnil, bylo Jiří Busch. Krátce po okupaci českých zemí nacistickým Německem se oženil. Ačkoliv měl možnost vycestovat, tento plán již neuskutečnil. V únoru 1942 byl i se ženou deportován do Terezína. Po vystřídání několika zaměstnání se zde přihlásil do pracovního komanda stavějícího železniční vlečku z Bohušovic do Terezína. Za udržování ilegálního spojení s vnějším okolím ghetta byl přesunut do policejní věznice gestapa v Malé Pevnosti, kde byl vězněn v nechvalně proslulé tzv. židovské cele. Odtud byl deportován do věznice v Drážďanech a dále do Vratislavi, Osvětimi, Mauthausenu a Gusenu. Po válce vystudoval ekonomii. V roce 1969 se mu podařilo emigrovat do NSR.

Luděk Eliáš

Narodil se roku 1923 ve Slaném. Kvůli židovskému původu byl nejdříve deportován do ghetta v Terezíně a odtud pak do Osvětmi – Březinky a Sachsenhausenu. Osvobozen byl na pochodu smrti mezi Varnsdorfem a Litoměřicemi. Ačkoliv se po válce vyučil číšníkem, od roku 1956 působil v Ostravě jako divadelní herec.

Hanuš Hron

Narodil se roku 1925 v Teplicích-Šanově. Jeho původní jméno, které si po válce změnil, bylo Hans Weinstein. Vyrůstal v Mostě. Po uzavření Mnichovské dohody se jeho rodina odstěhovala do Prahy. V době protektorátu byl postupně učněm v ČKD, skladníkem a nakonec stěhovákem židovské obce. Po deportaci do ghetta Terezín byl po nějakém čase poslán do tábora Wulkow a odtud zpět do Terezína, kde se dožil osvobození. Po válce se stal funkcionářem Svazu mládeže, nicméně svou pozici ztratil v souvislosti s protizidovským tažením v době zinscenovaného soudního procesu s Rudolfem Slánským. Živil se pak jako dělník, až do důchodu byl mistrem v různých továrnách. Je bratrem Anny Lorencové.

Tommy Karas

Narodil se roku 1932 v Praze. Jeho původní příjmení znělo Katz. Jako desetiletý chlapec byl v roce 1942 deportován do Terezína, kde se nakonec společně se svou maminkou dožil osvobození, zatímco jeho bratr a otec zahynuli na Východě. Po válce prošel zotavovnou pro sirotky na zámku ve Štíříně a dokončil základní školní docházku, kterou musel v době protektorátu přerušit. Až do důchodu pracoval ve stavebnictví.

Miroslav Kárný

Narodil se roku 1919 v Praze. Po maturitě studoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, nicméně po necelých třech semestrech musel studium ukončit z důvodu uzavření českých vysokých škol na podzim 1939. Protože působil jako studentský funkcionář, raději změnil místo svého pobytu a v Plané nad Lužnicí pracoval jako zemědělský dělník. Deportován do Terezína byl prvním transportem, tzv. Aufbaukommandem, složeným z mladých mužů, kteří měli za úkol postupně připravit město Terezín na příjezdy dalších transportů. Stal se zde jednou z vůdčích osobností komunistické odbojové buňky. Z Terezína pak byl deportován do Osvětimi-Březinky a dále Allachu, Landsbergu a Kauferingu. Po válce působil jako novinář. Později působil též jako historik a byl velmi aktivní na poli dokumentace a výzkumu holocaustu. Byl spoluzakladatelem Terezínské iniciativy a jejího Institutu.

Felix Kolmer

Narodil se roku 1922 v Praze. Byl deportován do ghetta Terezín a odtud dále do Osvětimi – Březinky a Friedlandu. Po válce se stal světově uznávaným expertem v oboru akustiky – v roce 1949 nastoupil do Výzkumného ústavu zvukové, obrazové a reprodukční techniky v Praze, v němž pracoval až do svého odchodu do důchodu, mj. i ve funkci ředitele. Kromě vědecké práce také přednášel na Elektrotechnické fakultě ČVUT a na HAMU. Angažuje se též ve správní radě Nadačního fondu obětem holocaustu a Mezinárodním osvětimském výboru.

Viktor Laš

Narodil se v Černovicích u Kamenice nad Lipou v roce 1923. Na základě rasových zákonů platných v Protektorátu Čechy a Morava byl deportován do židovského ghetta v Terezíně. Kromě práce v terezínském odloučeném komandu, které bylo nasazeno v dolech na Kladensku, byl zařazen do pracovní skupiny, která v červnu 1942 pohřbívala zavražděné muže v Lidicích. Z terezínského ghetta byl deportován do Osvětimi-Březinky a poté i do dalších koncentračních táborů.

Anna Lorencová

Narodila se roku 1927 v Mostě. Po uzavření Mnichovské dohody se její rodina odstěhovala do Prahy. Jejímu tatínkovi se sice podařilo emigrovat do Šanghaje, nicméně zbytek rodiny za ním již odjet nestihl. V terezínském ghettu pracovala v zemědělství, pomáhala lékařům a také se účastnila kulturních aktivit vězňů. Díky bratrově dobrovolnému přihlášení se do pracovního komanda, které odjelo do tábora Wulkow, nebyla dále deportována a společně s maminkou se v ghettu dožila osvobození. Po válce vystudovala grafickou průmyslovku. Nicméně ani v době

komunistického Československa nežila bez problémů, které ji provázely až do roku 1989. Jako důchodkyně se začala věnovat dokumentaci vzpomínek pamětníků holokaustu pro Židovské muzeum v Praze. Je sestrou Hanuše Hrona.

Hugo Pavel

Narodil se roku 1924 v Mariánských Lázních, ale vyrůstal v Buštěhradě. Za nacistické okupace byl dle tehdy platných zákonů označen za „míšence prvního stupně“ – a to proto, že jej jeho rodiče (otec Žid a matka nežidovka) po narození nechali zapsat do židovské matriky. Byl deportován do ghetta v Terezíně a dále do tábora Wulkow. Osvobozen byl ovšem v Terezíně, kam dorazil v pochodu smrti. Je bratrem již zesnulého spisovatele Oty Pavla.

Marta Peková

Narodila se roku 1913 v Praze. Do Terezína byla deportována společně se svou malou dcerkou Alenou. Její manžel byl pak do ghetta odtransportován později. Díky pomoci předválečného německého známého se jim podařilo zůstat v Terezíně a vyhnout se transportům na Východ. Po osvobození se živila jako prodavačka a úřednice.

Marie Sandová

Narodila se roku 1916 v Třebívlicích, ale vyrůstala v Litoměřicích. Vystudovala lékařskou fakultu v Praze a po svatbě se usadila v Plzni. Do Terezína byla deportována přes shromažďovací středisko v Praze, v ghettu pracovala jako lékárnice. Dobrovolně se přihlásila do posledního transportu vypraveného do Osvětimi-Březinky, aby mohla zůstat s manželem, který byl do něj zařazen. Její muž však byl ihned po příjezdu do tohoto vyhlazovacího tábora zavražděn. Z Osvětimi byla deportována do Freibergu, Mauthausenu a Horní Břízy. Podařilo se jí uprchnout z pochodu smrti a až do konce války se skrývala v jižních Čechách. Po osvobození se usadila v Třeboni, kde pracovala jako lékárnice.

Pavel Skalla

Narodil se roku 1908 ve Světlé nad Sázavou a vystudoval lékařství. Do roku 1940 vlastnil soukromou ordinaci. Když bylo židovským lékařům zakázáno vykonávat praxi, pracoval jako dělník na stavbách silnic i jako dřevorubec v polesí Pavlíkov či kopáč nedaleko Soběslavi. Dle tehdy platných rasových zákonů byl označen za „arisch versippt“, tedy Žida v manželství s árijkou. Roku 1944 byl internován v koncentračním táboře Hagibor v Praze, odkud byl deportován do ghetta v Terezíně. Po válce byl dlouhá léta jedním z vedoucích lékařů Fakultní nemocnice Královské Vinohrady.

Ota Ullmann

Narodil se roku 1917 v Kamýku nad Vltavou. V roce 1940 byl nasazen na nucené práce - likvidaci lesních polomů. O rok později byl poslán do tábora v Lípě u Havlíčkova Brodu, který byl zřízen v zabaveném židovském statku. I přesto, že žádal o zařazení do transportu do Terezína, kam chtěl odjet za svými rodiči, zůstal v Lípě až do zrušení tábora. Do Terezína přijel až v květnu 1943, následně byl poslán do Osvětimi – Březinky a dalších táborů. Po osvobození studoval a stal se významným odborníkem v oboru statistiky.